

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemal nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 49.

V Ljubljani, v torek 1. marca 1892

Letnik XX.

Srbija in Bolgarija.

Razpor, to je Slovanom nekako prirojeno zlo. Skoro ni dveh slovanskih narodov, da bi se popolnoma razumela, da, celó mej vsakim narodom je cela vrsta strank. Večkrat se primeri, da v tem boju ne gre za načela, ampak bolj za osebe. Ta borba mej Slovani je tembolj obžalovati, čim slabše in manj razvite so dotične narodnosti.

Danes smo se namenili govoriti o nasprotstvu mej Srbi in Bolgari. Velik del teh dveh narodov je še vedno pod turškim jarmom, in glavna naloga bi morala biti vsem rodoljubom, delati na to, da se osvobodé njih sobratje v Makedoniji in Srbiji. Namesto tega se pa pripravajo med seboj.

Za Slovane v Turčiji od berolinskega kongresa do zadnjih let Srbija ni ničesar storila. Pred leti je sicer bila osnovala neko društvo, ki je imelo namen, pospeševati srbsko šolstvo v Makedoniji. To društvo so pa bili osnovali samo zaradi tega, da bi delali Bolgarom ovire.

Bolgarija je namreč, odkar je svobodna, jako veliko storila za makedonske Slovane. Sobranje samo je dovolilo večje svote za slovanske šole v tej turški pokrajini. To je pa bodlo Srbe v oči in osnovali so srbske šole baš v istih krajih, kjer so že bile bolgarske. To društvo ni imelo torej dobrega namena, in torej ni škode, da je zaspalo.

Ko se je bil pojavil znan cerkveni spor in je carigradski patrijarh z vsemi silami nasprotoval Bolgarom, bili so Srbi, ki so mu prihiteli na pomoč. Srbski diplomatični zastopnik v Carigradu je z vsem svojim vplivom podpiral Grke, da prepreči imenovanje bolgarskih škofov.

Kakor znano, je bil ta cerkveni razpor v prvi vrsti naroden, ne pa verski. Bolgari so le skušali osvoboditi se škodljivega grškega vpliva. Za bal-

kanske Slovane so Grki ravno to, kar so za nas Nemci in nemškutarji. Radi bi jih pogrčili in tako pripravili za bodočo veliko grško državo, kakor bi nekateri Nemci preko nas radi naredili nemški most do Adrije.

In te grške težnje so podpirali Srbi proti Bolgarom. Niso se celó bali nekega bolgarskega škofa dolžiti uboja, da bi ga le onemogočili in tako dosegli, da Bolgari ostanejo v cerkvenem oziru popolnoma zavisni od Grkov, ki bi jih polagoma raznarodili.

Znano je še, da so Srbi bili prvi, ki so se uprli zedinjenju obeh Bolgarij.

Za bolgarski narod je to vsekako bila velika pridobitev, ali tudi za slovanstvo sploh. Zaradi tega bi se bil moral zedinjenja veseliti vsak pravi Slovan. Gospodje v Belem Gradu so pa takoj jeli se bati Velike Bolgarije, češ, da bi utegnili škodovati uresničenju Velike Srbije, katero tako želé.

Po njih mnenju bi namreč Srbija morala pridobiti skoro ves severno-zapadni del sedanje Bolgarije. Po nekih dvomljivih jezikovnih preiskavah in še bolj dvomljivih zgodovinskih pravicah zahtevajo za-se večji del balkanskega polotoka. Drugi del so pa pripravljene žrtvovati Grkom. Doživeli smo že celó, da so se z Grki pogajali o razdelitvi Makedonije tako, da Bolgari ničesar ne dobé.

Ker zedinjenje Bolgarov ni bilo po njih volji začeli so Srbi vojno za ohranjenje veljave berolinske pogodbe, one pogodbe, ki se je po prizadevanju nekaterih Slovanom sovražnih držav skovala slovanstvu v škodo. Za to vojno so pa v Srbiji bili navdušeni vsi, radikaleci, liberalci in naprednjaki.

Enoglasno je skupščina dovolila denar za vojno. Te vojne ni bil zakrivil kralj Milan, temveč ga je k temu bilo prisililo javno mnenje. Pozneje so res druge stranke skušale krivdo zvrniti na naprednjake,

ali to le zaradi tega, ker odgovornosti za nevspehe ni maral nikdo prevzeti.

V Srbiji najdejo zavetja razni bolgarski rogo-vileži, ki morajo bežati iz domovine. To sevéda so-fijski vladi ni všeč, posebno če se klatijo vedno blizu meje in so v zvezi z nasprotniki vlade in reda v Bolgariji.

Da daje Srbija zavetje političnim pregnancem, je naposled prav, ali gledati bi pa morala strožje, da bi se to zavetje ne zlorabilo; da bi emigrantje na srbskih tléh ne kovali kakih naklepov proti svoji domovini in odtod ne izdajali puntarskih oklicev. Na to pa Srbija ni gledala. V Belem Gradu so se tiskali oklice, v katerih se Bolgari pozivljajo, da umoré kneza in Stambulova. Na to je bolgarska vlada Srbe opozorila, ali srbski vladi se ni vredno zdelo, pozvati dotičnike na odgovor.

Naravno je, da se je v Bolgariji jela kazati neka mrznja in nezaupnost proti Srbom. V Sofiji je začel izhajati list, kateri ima namen, da Bolgare pripravlja naravnost za vojno proti Srbom. V vsaki številki dokazuje potrebo, da Bolgari začno boj s sosedi in prej ne jenjajo, da uničijo Srbijo, kajti dokler ni konec srbski kraljevini, je Bolgarija v vedni nevarnosti.

Mi sodimo, da bolgar-ka vlada ne odobruje take pisave, dobro vedoč, da bi vojna s Srbijo utegnila iz umljivih ozirov biti za Bolgare usode-polna. Zgubili bi simpatije vseh velevlastij.

Iz te vojne pa gotovo nič dobrega ne more priti, naj že zmagajo Srbi ali Bolgari. Bati se je celó, da se vmešajo druge države in naredé konec bolgarski ali srbski samostojnosti, ali pa tudi obema. Pa tudi v najugodnejšem slučaju, da bi velevlasti to bratsko klanje mirno gledale, bi vendar to bilo neizmerne škode za slovanstvo. Obe državi bi

LISTEK

Utopljenec.

Francoški spisal Guy de Maupassant.

I.

V mestecu Vekiampu bila je vsakemu znana dogodba vdove Patenove. Ona je bila zeló nesrečna s svojim možem, ker on jo je imel nekako za psa.

On je bil posestnik ribolovne ladije in se je oženil z Deziro zaradi njene milovidnosti, ne ozirajoč se na njeno revščino. Paten je bil znan mornar, a strašno surov človek. Zahajal je rad v gostilno starega Obana, kjer je v navadnih dneh izpil po tri in po štiri kozarce žganja, kader je bil pa nenavadno dober lov, izpil ga je po osem, tudi po deset posodic, prav po poželjenju svojega srca, kakor se je rad sam pohvalil.

Žganje natakala mu je navadno hčerka starega Obana. To je bila mlada čvrsta deklica, ki je s svojo ljubeznjivostjo in s svojim veselim licem privabljala mnogo gostov v očetovo gostilno.

Paten se je zadovoljen oziral na-njo ter je govoril mnogo ž njo o tem in onem, večidel v samih prilikah. Ko je izpil prvi kozarec, bila mu je še bolj po godu, po drugem klical jo je k sebi, po tretjem ji je rekel:

„Tebi treba le željo izreči“ . . . dokončal pa ni nikoli tega stavka. Po izpitem četrtem ali petem ko-

zarcu bi se bil Paten že rad poročil z Obanovo hčerjo. Ker je tako rad zahajal v gostilno Obanovo, privadil se je toliko živemu obrazu Dezire, da je mislil na-njo celó na morju, kader se je branil valovom. Sklenil je prej ko mogoče poročiti se ž njo, kar je tudi storil brez odlašanja.

On je bil bogat. Razen ladije in mrež je imel tudi dom; oče Oban pa ni imel prav nič. Zato so Obanovi z veseljem sprejeli njegovo ponudbo in se je po dogovoru kmalu vršila ženitoina.

Toda nekaj dnij po poroki čudil se je sam sebi Paten in se spraševal, kako da je on mogel misliti, da se Dezira toliko odlikuje pred vsemi drugimi ženskami, da jo je on vzel v zakon. Res nespametno se mu je zdelo, zeló nespametno, da se je navezal na žensko, ki ni imela prav nobene dote; najbrže zvalila ga je za seboj s tem, kakor je sedaj ugibal, da mu je v kozarec med žganje natakala kdo vé kakih motilnih zelišč.

In Paten se je jezil ter klel, odpravljajoč se na breg, razburjen drobil je piščalko med zobmi in vragu izdajajoč vse in vsakega, hladil je svoj srd nad ribami, katero je našel v svoji mreži.

Doma pa je imel pod svojo oblastjo ženo, hčer ubogege starega Obana ter delal ž njo prav po pasje. Dezira je bila že doma navajena surovosti svojega očeta, zato je potrpežljivo prenašala roganje svojega moža. Neki večer pa se je tako spozabil, da jo celó udaril. Od tedaj se je začelo za-njo žalostno življenje. V zadnjih desetih letih po vasi

skoro ni bilo o nobeni stvari toliko govorce, kakor o surovostih in o pretepih, s katerimi je Paten obkldal svojo ženo. On je znal posebno grdo kleti, manjkalo mu ni nikoli raznovrstnih primernih besed in klel je tako glasno, kakor nikdo. Ako ni obveljala njegova, tedaj je kričal in zabavljal ženi skozi celo vas notri do brega, kjer ga je čakala njegova ladija. — Če jo je zagledal med drugimi ženskami, ki so prišle vrnivšim se ribičem naproti k bregu, pozdravil jo je s takimi besedami, da se je vse posmehovalo, če tudi so milovali nesrečno ženo.

Kletvine so prihajale iz njegovih ust vsakih pet minut, gorjupe in zbadljive, podobne strupenim strelam udarjajočega groma. Ko se je vračal z morja na suho, začel je preklinjati z novimi silami ter vselej nabral celo vrsto novih kletvin in rotenj, in to je šlo celo pot od brega do doma; žena pa je šla pred njim, molčala je in grenko plakala.

Vsaka najmanjša prilika je bila Patenu dovolj, da je divjal nad svojo ženo ter kričal v enomer:

„Oj, ti ničvredna, ti prokl . . . beračica! Norec sem bil, da sem hodil v gostilno k tvojemu malovrednemu očetu popivat njegovo ostrupljeno žganje!“

Dezira se je sevéda v teh letih vsa izpremenila. Ni čuda. Živea je v vednem strahu; skoro nikoli ni nehala trepetati, vsak trenotek pričakujoča novih kletvin, novih udarcev.

To je trajalo kakih deset let. Uboga žena je bila tako prestrašena, da je obledela in strepetala, kaderkoli je tudi kdo drugi izpregovoril ž njo. Vse

